

מה כסיד מה פרשת באזכר מה כל אייר חמשע"א מה ג'ל"ן 222 מה שנה מה

ודגלו עלי אהבה

"המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא" – אל לו לאדם לחשוב שהצלחתו הרוחנית תלויה בחילוף מקום או מוצב, אלא אדרבה דוקא במקום שבו הוא ניצב ובנסיונות שבהן הוא עומד יצליח

הנה מצינו כמה וכמה מדרשים המגדילים מאד את ענין הדגלים, וכפי שדרשו (במדבר"ב, ג, ד) "בשעה שנגלה הקב"ה על הר סיני ירדו עמו כב' רבבות של מלאכים והיו כולם עשויים דגלים דגלים שנאמר "דגול מרבבה". כיון שראו אותן ישראל שהם עשויים דגלים דגלים התחילו מתאווים לדגלים, אמרו הלוואי כך אנו נעשים דגלים כמותן. אמר להם הקב"ה מה נתאווים לעשות דגלים, חייכם שאני ממלא משאלותיכם, מיד הודיע הקב"ה אותם לישראל ואמר למשה לך עשה אותם דגלים כמו שנתאווו.

עוד דרשו שם (ב) "קדושים וגדולים היו ישראל בדגליהם, וכל האומות מסתכלין בהם ואומרים להם "שובי שובי השולמית" הדבקו לנו ובואו אצלנו ואנו עושין אתכם הגמונים ודוכסים. וישראל אומרים להם מה גדולה אתם נותנים לנו, שמא "כמחולת המחנים", שמא יכולים אתם לעשות לנו כגדולה שעשה האלוקים במדבר דגל מחנה יהודה דגל מחנה ראובן וכו', מכאן למדנו שהיו הדגלים גדולה וגדר לישראל, לכך נאמר איש על דגלו".

וכן דרשו בתנחומא (יב) "אמר להם הקב"ה, בעולם הזה נתאווים לדגלים ומילאתי משאלותיכם, ולעתיד לבא בזכות הדגלים אני גואל אתכם". וראוי לכל משכיל להתבונן בפישורן של דגלים, מה גדולה ויקר היה בהן עד אשר נתאוו להם ישראל כל כך, ולא עוד אלא שבעבורן זוכין ישראל לעתיד לבא לגאולה. ובדברי הגר"א (שה"ש ב, ד) נתבאר שהדגלים הם הביטוי לגדולה שבאהבות שאוהב הקב"ה לישראל, וכמו שנאמר "ודגלו עלי אהבה", ויש לעיין בדבר.

מיכאל לא נקרא גבריאל, וגבריאל לא נקרא

מיכאל

הכרה זו במעלת הדגלים ניטעה בישראל במתן תורה בשעה שנגלה עליהם הקב"ה וירדו עמו כב' רבבות מלאכים שהיו עשויין דגלים דגלים. וכתב השפת אמת (תרל"ט) לבאר ענין דגלן של מלאכים, שלכל מלאך יש שליחות מיוחדת, ואין מלאך אחד עושה שתי שליחויות, וכל אחד מהם לעצמו הוא דגל מיוחד יש לו לפי שורש שליחותו ותיקונו, ואין שני מלאכים בשם אחד, מיכאל לא נקרא גבריאל, וגבריאל לא נקרא מיכאל, כי מיוחדים בעצמיותם המה, ושני עצמים לא יבואו בשם אחד.

וכשראו ישראל את דגלי המלאכים נתאוו גם הם לידע ולהכיר כל אחד את דגלו ודרך עבודתו המיוחדת לו כפי ענינו. והגם שאין האדם יכול להשיג הדבר בכוחות עצמו, מכל מקום על ידי התורה יכול לתקן דגלו, כאשר יעסוק בחלקו המיוחד לו בתורה הקד'. וזהו שדרשו חז"ל שהדגלים גדולה וגדר לישראל, שהרי על ידם ידע כל אחד את המקום המיוחד לחלקו בעבודת ה', וגדולה היא לאדם המכיר את מקומו ועובד את השי"ת כפי חלקו וענינו.

סודם של הדגלים

פתרונה של פרשת הדגלים טמון בדברי רש"י (ב, ד) "כל דגל יהיה לו אות מפה צבועה תלויה בו, צבעו של זה לא כצבעו של זה, צבע כל אחד כגוונו אבנו הקבועה בחושן, ומתוך כך יכיר כל אחד את דגלו". והאבן עזרא כתב שבכל דגל היה מצוייר סמלו של כל שבט, אריה ליהודה שור לאפרים וכיוצא בזה.

וביאר ר' ירוחם ממיר בספר 'דעת תורה' (במדבר ע"י טו) שיסוד ענין הדגלים הוא שיכיר כל שבט את דגלו, ולכן לכל שבט ושבט היה שם תואר לעצמו, דגל לעצמו, אבן לעצמו, וגוון לעצמו, ללא שום

ונמצא שהגדר שבדגל מסובבת ומזכה את האדם לגדולה, ומה יומתקו בזה דברי רבי יהודה הנשיא (חולין ז, א) שתיקן תקנה בישראל ואמר "מקום הנחתו לי אבותי **להתגדר בו**" ופירש רש"י "להתגדל", דהיינו שדבר זה היה מיוחד אך ורק לרבי לפי גדר ענינו, וגדר זה מביא לידי גדולה. (נהמתבונן יראה ש"דגל" הוא נוטריקון גדר וגדולה).

המכיר את מקומו

וכשם שיסוד זה של "איש על דגלו" אמת ויציב בתורת הכלל, כך שייך הוא בכל יחיד ויחיד, וכפי שהורונו חז"ל (אבות ו, ה) שאחד מקניני התורה הוא "המכיר את מקומו", והמפרשים נתחבטו רבות מה מעלה וקנין יש בהכרת המקום וכיצד משפיע הדבר על לימוד התורה.

אמנם לאור מה שנתבאר עד עתה, נמצא **שכלל גדול בעבודת ה' הוא, שיכיר האדם את מקומו וחלקו המיוחד לו בתורה**, ועל ידי כך יזכה לקנותה בקנין אמיתי.

והמהר"ל (דרי"ה שם) כתב **"המכיר את מקומו הוא שורש גדול אל התורה"**. ועוד ביאר שזהו הטעם שנשמכו בקניני התורה "המכיר את עצמו" ו"השמח בחלקו", **שעל ידי שישמח בחלקו המיוחד לו ולא ירעה בשדות זרים, יזכה להכיר את מקומו בתורה, אך אם לא ישמח בחלקו בחושבו שדרך הנהגת חבירו בעבודת ה' ראוייה גם לו, לא יזכה להכיר את מקומו ויתעה כאובד דרך**.

ובמסכת יומא מצינו (לח, א) "אמר בן עזאי, בשמן יקראוך **ובמקומך יושבך**" ופירש רש"י "לא ידאג אדם לומר פלוני יקפח פרנסתי כי על כרחך בשם יקראוך לבא ולשוב במקומך". והוא הדין בעבודת ה' שמושיבים לכל אדם במקומו הראוי לו.

במתן תורה עמד כל אחד במקום התואם

למדרגתו הרוחנית

ובמדרש דלעיל נתבאר שענין הדגלים החל במתן תורה כשראו ישראל את המלאכים עשויים דגלים דגלים, ודבר זה מעיד שענין הדגלים נעוץ בשורשו בתורה הקד' שבה לכל אחד יש חלק מיוחד שקיבל במעמד הר סיני.

ובזה זכינו לחידוש נפלא על פי מה שנאמר ביונתן בן עוזיאל (סוכה כח, א) שבשעה שהיה יושב ועוסק בתורה כל עוף שפורח מעליו מיד נשרף. ובטעם הדבר פירש רש"י שהיו מלאכי השרת מתקבצין לשמוע דברי תורה מפיו. אך **התוס'** (ד"ה כל) פירשו שהיו הדברים שמחים כנתינתם מסיני, שניתנה התורה באש. וכתב **המהרש"ל** **שבירושלמי** (שם) הקשו שאם התלמיד כן, הרב על

אחת כמה וכמה? ותירצו שבתורת התלמיד נשרף העוף רק בתוך ד' אמותיו, ובתורת הרב אף חוץ לד' אמות.

ולכאורה יש להקשות לדברי התוס' שהרי כל דברי תורה שמחים וניתנו באש, ומה שורש החילוק בין תוך ד' לחוץ לד' אמות.

ונראה לבאר הענין על פי דברי **הגר"א** (שה"ש ג, ד) שבהר סיני היו מקומות וגבולים חלוקים, וכל אחד ואחד מישראל עמד לפי מדרגתו, וקיבל השפעה רוחנית כפי הראוי לו. ומקורו טהור בדברי **הזוה"ק** (ח"ב פב). שעמדו ישראל תחומין תחומין וכל אחד השיג וקיבל כרום מעלת מדריגתו.

וכיון שכך ודאי "שנתינתן מסיני" אינה שווה במידה אחת, וכל אחד ואחד כגודל תורתו כך גודל קבלתו מסיני. וזהו ביאור דברי הירושלמי בחילוק שבין יונתן בן עוזיאל לרבו. ואפשר שזוהי מהות ענין של **"המכיר את מקומו"** דהיינו המקום המיוחד לו במתן תורה, שלפיו קיבל את חלקו והשגתו, ועל ידי שמכירו ידע לקנותו ולהוציא כוחותיו אל הפועל.

קנין זה של "המכיר את מקומו" היה עיקר גדול בזמן חז"ל, וכפי שכתב **המהרש"א** (ח"א ב"ק קיז, א) שהיו יושבים שורות שורות לפי גודל חכמתן בתורה. וכן מצינו ברבן יוחנן בן זכאי שהיה מונה שבח תלמידיו (אבות ב, יא), בור סוד, אשרי יולדתו, חסיד ומעין המתגבר, ואין אלו שבחים בעלמא, אלא שלימודו חז"ל לקח שכל אחד משתבח באופן המיוחד אך ורק לו בעבודת ה', ואם יתמיד בו בבחינת "איש על דגלו" יזכה להשיג ולהשכיל בתורה.

הנסיון האמיתי של האדם הוא באותו מקום

ובאותו מצב שהוא נמצא

בדברים אלה יש גם הוראה "למעשה", וכפי שעורר בצוואתו אחד מגדולי הת"ח בדור האחרון, והמליץ על כך את הפסוק (שמות ג, ה) **"כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא"**. דהיינו שהאדם לא יחפש לו מקומות אחרים ויחשוב שרק שם יצלח, ולא ישווה את עצמו תמיד לאחרים, אלא אדרבה דוקא המקום אשר בו הוא ניצב והנסיגות אשר בהן הוא עומד, הם הם שיצליחוהו בחייו ובעבודתו הרוחנית.

וכתב שם עוד "האדם נוטה לתלות את מחדלי שלימותו בתנאים ובנסיבות שנתון הוא בתוכם. לו היה כך וכך... ואם היה עולה בידי לעשות כך וכך... ובינתיים מצטער ומתעצב במצב הקיים. אנו מתעלמים מכך שמשמית חייו של כל אחד היא בדוקא לעמוד במקום שהוצב בו, ובנסיגות שהועמד בפניהם. בהם סוד הצלחתו ודרך שליחותו עלי אדמות- "כי המקום אשר אתה עומד עליו **אדמת קודש הוא**".

העלון מוקדש להצלחת ר' יהודה דגנה הי"ו.
תשפ"ב

העלון מוקדש לע"נ: ר' בנימין בן משה ז"ל ♦ אהרן בן יחיא מעברי ז"ל ♦ יחזקאל בן ג'וליש ז"ל למשפחת דגמי ♦ הרב עובדיה בן יעקב ז"ל ♦ מאור בן צביה ז"ל ♦ יצחק בן טאוס סלמי ז"ל ♦ מרת סרח (שרה) בת רחמה ע"ה ♦ מרת צביה בת סרח ע"ה ♦ מרת רחל בת סאלחה ע"ה ♦ מרת נאו'ה בת תאג'ה ע"ה ♦ אבלין בת איבון ע"ה ♦ מרת וואסינה בת סולטנה ע"ה ♦ ת.נ.צ.ב.ה

העלון מוקדש לע"נ

יצחק בן אמיליה ז"ל ♦ למשפחת ולנסי ♦ עמוס בן מבורך ומיסא ז"ל ♦ למשפחת חסון ♦ שושנה בת תמר ע"ה ♦ למשפחת קהתי ♦ הרב שלום בן יחיה ויהודית ז"ל למשפחת שלומי ♦ הרב שלמה בן מרים ודוד ז"ל למשפחת מעודה ♦ אמיר זכריה בן אמירה ז"ל ♦ למשפחת יוסף ♦ לוי בן טהרר ז"ל למשפחת אליצור ♦ ת.נ.צ.ב.ה.

שיעורי הרב המחבר שליט"א בעיר רחובות:
בימים א' עד ה' שיעור בגמרא הלכה ומוסר ככולל "שערים המצויינים" (רח' הרוא"ה 17)
בין השעות 10:30 - 11:30, וכן 15:30 - 16:30.
ובמרכז הרוחני "דרכי אמונה" רח' וינר 2 (מעל 'ברכת השם') ביום רביעי בין השעות 20:00 - 21:15 שיעור במסכת ברכות וכן מוסר ודרוש.
וביום חמישי באותם שעות שיעור ב'אור החיים' הקד' על הפרשה (תפילת ערבית לאחר השיעורים).
טל' לתיאום דרשות ושיעורים- 050-4191861